

Поляк В.В.

студент,

Науковий керівник: Радєва О.Г.

старший викладач,

Запорізький національний університет

СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ І ЇЇ ФОРМУВАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

При виробництві продукції на підприємстві важливе місце займають витрати, які формують собівартість визначеної продукції. Собівартість продукції є одним із показників, в якому знаходять відображення усі сторони роботи підприємства: рівень організації виробничого процесу, його технічна оснащеність, ступінь ефективності використання необоротних та оборотних активів, продуктивність праці, рівень організації матеріально-технічного постачання тощо [4, с. 59]. Результат розрахунку собівартості, інакше калькулювання, є дуже важливим елементом в бухгалтерському обліку, а також в аналізі витрат для ефективного управління підприємством. Згідно з думкою Філінкова О.М. [2, с. 13], поняття «собівартість»:

- відображає, скільки і яких ресурсів було використано;
- представляє собою величину використаних ресурсів у грошовому виразі;
- пов'язує використані ресурси з конкретним об'єктом витрат.

І. Садовська визначає собівартість продукції (робіт, послуг) як вартісне вираження витрат, пов'язаних з використанням у технологічному процесі виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних виробничих засобів, нематеріальних активів, спеціалізованого оснащення, інструменту, інвентарю, трудових і фінансових ресурсів, а також інших затрат на виробництво і збут готової продукції, включаючи встановлені державою як обов'язкові відрахування, податки і платежі [1].

Взагалі, у виробничу собівартість продукції, згідно П(С)БО, включаються витрати, що формуються по чотирьох елементах:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

До першої категорії відносяться вартість сировини і основні матеріали, що утворюють основу продукції, покупні напівфабрикати і комплектуючі вироби та інші матеріали, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виду продукції.

До другої – прямі витрати на оплату праці, що включають заробітну плату та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції,

виконання робіт або надання послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До третьої – інші прямі витрати, що включають всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Це може бути плата за оренду землі, виробничого обладнання, а також амортизація основних засобів, втрати від браку та інші прямі витрати.

Четверта категорія включає змінні загальновиробничі витрати в повному обсязі і постійні розподілені загальновиробничі витрати. Склад загальновиробничих витрат визначений в П(С)БО 16. Коротко можна сказати, що це всі втрати, які не можна віднести до конкретного виду продукції. Вони в свою чергу поділяються на постійні та змінні [3]. Змінні в повному обсязі розподіляються згідно бази розподілу на кожний об'єкт витрат, а постійні розподіляються таким же чином тільки при нормальній потужності. Нерозподілені ЗВВ включаються в склад собівартості реалізованої продукції у період їх виникнення.

Таким чином, до виробничої собівартості випущеної готової продукції включаються як прямі так і загальновиробничі витрати, в межах норми. До собівартості реалізації включається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, нерозподілені ЗВВ та понаднормові виробничі витрати.

Всі управлінські рішення щодо підвищення ефективності господарської діяльності повинні спиратися на проведений економічний аналіз витрат та собівартості продукції, оскільки від її рівня залежать як рентабельність окремих видів продукції, так і фінансові результати діяльності підприємства в цілому, темпи розширеного виробництва, фінансовий стан суб'єкта господарювання. Саме тому питанням аналізу собівартості продукції необхідно приділяти значну увагу та проводити постійний аналіз з метою оперативного та ефективного управління витратами підприємства в цілому та собівартістю продукції зокрема [4, с. 64].

Розуміння того як здійснюється формування всіх елементів при виробництві конкретної продукції, що складають собівартість дає змогу виявляти недоліки в виробничому процесі і запобігти удорожчання собівартості, або навіть зменшити її.

Список використаних джерел:

1. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік [текст]: навч. посіб. / І. Б. Садовська, С. 14 Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.
2. Філінков О. М. Про співвідношення змісту категорій «витрати виробництва», «затрати», «собівартість» / О. М. Філінков // Економічна теорія. – 2011. – № 4. – С. 12-17.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». – Затверджено наказом Міністерства України № 304 від 30.11.2000 р.
4. Морщенок Т. С. Економічна сутність собівартості продукції та шляхи її зниження / Морщенок Т. С., Біла А. О. // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії / ред. О. В. Коваленко. – Запоріжжя, 2014. – Вип. № 7. – С. 58–65.